
ESAs/2016/72

07/04/2017

Společné obecné pokyny

k charakteristice přístupu založeného na posouzení rizik v souvislosti s dohledem v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a k postupu zohledňujícímu míru rizika při provádění dohledu

Obecné pokyny k dohledu založenému na posouzení rizik

1. Společné obecné pokyny k charakteristice přístupu založeného na posouzení rizik v souvislosti s dohledem v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a k postupu zohledňujícímu míru rizika při provádění dohledu

Obecné pokyny k dohledu založenému na posouzení rizik

Status těchto obecných pokynů

Tento dokument obsahuje společné obecné pokyny vydané podle článku 16 a čl. 56 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES; nařízení (EU) č. 1094/2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění); a nařízení (EU) č. 1095/2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy) – nařízení o evropských orgánech dohledu. V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení o evropských orgánech dohledu příslušné orgány a finanční instituce vynaloží veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny řídily.

Společné obecné pokyny formulují názor evropských orgánů dohledu na náležité postupy dohledu v rámci Evropského systému dohledu nad finančním trhem nebo na to, jak by unijní právní předpisy měly být uplatňovány v konkrétní oblasti. Příslušné orgány, na které se obecné pokyny vztahují, by se jimi měly řídit tak, že je odpovídajícím způsobem promítnou do postupů v oblasti dohledu (např. úpravou právního rámce nebo procesů dohledu), a to i v případě, kdy se společné obecné pokyny zaměřují především na instituce.

Oznamovací povinnost

V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení o evropských orgánech dohledu musí příslušné orgány do dne 07.06.2017 [dva měsíce po vydání] příslušnému evropskému orgánu dohledu oznámit, zda se těmito obecnými pokyny řídí nebo hodlají řídit, a v opačném případě uvést do tohoto data důvody, proč se jimi neřídí či nehodlají řídit. Neposkytnou-li příslušné orgány oznámení v této

lhůtě, bude mít příslušný evropský orgán dohledu za to, že se příslušné orgány těmito doporučeními neřídí nebo nehodlají řídit. Oznámení by měla být zaslána na formuláři, který lze nalézt v oddíle 5, na e-mailovou adresu [compliance@eba.europa.eu, jc_compliance@eiopa.europa.eu a compliance.jointcommittee@esma.europa.eu] s uvedením referenčního čísla „ESAs/2016/72“. Oznámení by měly předkládat osoby s příslušným oprávněním oznamovat, zda se jejich příslušné orgány těmito doporučeními řídí nebo hodlají řídit.

Oznámení budou zveřejněna na internetových stránkách evropských orgánů dohledu v souladu s čl. 16 odst. 3.

Hlava I – Předmět, oblast působnosti a definice

Předmět

1. Tyto obecné pokyny vymezují charakteristiku přístupu založeného na posouzení rizik v souvislosti s dohledem v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT) a postup zohledňující míru rizika při provádění dohledu jak vyžaduje čl. 48 odst. 10 směrnice (EU) 2015/849¹.

Oblast působnosti

2. Tyto obecné pokyny jsou určeny příslušným orgánům podle vymezení v čl. 4 odst. 2 bodě ii) nařízení (EU) č. 1093/2010, čl. 4 odst. 2 bodě ii) nařízení (EU) č. 1094/2010 a čl. 4 odst. 3 bodě ii) nařízení 1095/2010.
3. Příslušné orgány by měly tyto obecné pokyny uplatnit při navrhování, provádění, revizi a vylepšování svého vlastního modelu dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.

Definice

4. Pro účely těchto obecných pokynů se použijí tyto definice:
 - **Klaster** je skupina hodnocených subjektů, které mají podobné charakteristiky.
 - **Příslušné orgány** jsou orgány příslušné pro zajištění dodržování požadavků směrnice (EU) 2015/849 podniky tak, jak byla provedena do vnitrostátního práva.²
 - **Podnik** je úvěrová instituce nebo finanční instituce podle definice v čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice (EU) 2015/849.
 - **Inherentní riziko praní peněz/financování terorismu** je míra rizika praní peněz a financování terorismu před zmírněním tohoto rizika.
 - **Přístup založený na posouzení rizik (** je přístup, podle něhož příslušné orgány a povinné subjekty identifikují, posuzují a chápou rizika praní peněz a financování terorismu, kterým jsou hodnocené subjekty vystaveny, a podle něhož přijímají opatření proti praní peněz a financování terorismu úměrná těmto rizikům.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s.73).

² Viz čl. 4 odst. 2 bod ii) nařízení (EU) č. 1093/2010, čl. 4 odst. 2 bod ii) nařízení (EU) č. 1094/2010 a čl. 4 odst. 3 bod ii) nařízení 1095/2010

- Dohled založený na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu je přístup založený na posouzení rizik v souvislosti s dohledem v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu zmíněný v čl. 48 odst. 6 směrnice (EU) 2015/849, kdy je četnost a intenzita dohledu nad podniky v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu určována na základě posouzení rizik praní peněz a financování terorismu, která tyto podniky ohrožují.
- Model dohledu založený na posouzení rizik je celý soubor postupů, procesů, mechanismů a praktických aspektů umožňujících příslušným orgánům vykonávat pravomoci dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu způsobem úměrným zjištěným rizikům praní peněz a financování terorismu.
- Riziko praní peněz a financování terorismu je pravděpodobnost, že dojde k praní peněz a financování terorismu, a dopad, jaký to bude mít. Jedná se o inherentní riziko.
- Rizikové faktory související s rizikem praní peněz a financování terorismu jsou proměnné, které jednotlivě nebo v kombinaci mohou zvyšovat či snižovat riziko praní peněz a financování terorismu.
- Rizikový profil je celková charakteristika (včetně druhu a míry) rizika, které přetrvává i po jeho zmírnění.
- Hodnocený subjekt je sektor nebo subsektor finančního systému, podnik, skupina nebo klastr v členění podle kritérií stanovených příslušnými orgány.
- Hrozba je potenciální újma způsobená osobou nebo skupinou osob, předmětem nebo činností. V souvislosti s praním peněz a financováním terorismu se jedná o potenciální újmu, kterou způsobí pachatelé trestných činů, teroristické skupiny a osoby, které jim pomáhají, jejich finanční prostředky i současné a budoucí praní peněz a financování terorismu.

Hlava II – Požadavky týkající se dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu

Provádění modelu dohledu založeného na posouzení rizik

Obecné úvahy

5. Příslušné orgány by měly v rámci účinného modelu dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu postupovat podle následujících kroků:
 - i. Krok 1 – identifikace rizikových faktorů souvisejících s rizikem praní peněz a financování terorismu;
 - ii. Krok 2 – posouzení rizik;
 - iii. Krok 3 – dohled; a
 - iv. Krok 4 – monitorování, přezkum a následná opatření.
6. Příslušné orgány by měly vzít na vědomí, že dohled založený na posouzení rizik není jednorázová aktivita, nýbrž průběžný a cyklický proces.
7. Příslušné orgány mohou seskupit podniky, které nepatří do stejné finanční skupiny, avšak sdílí podobné charakteristiky, do „klastřů“ a považovat je za jeden „hodnocený subjekt“. Příklady charakteristik, které podniky v jednom klastru mohou sdílet, jsou velikost, povaha jejich podnikání, druh zákazníků, kterým poskytují služby, zeměpisná oblast nebo činnost a distribuční kanály. V takovém případě lze určité části procesu dohledu založeného na posouzení rizik provádět na kolektivní úrovni klastru, místo na úrovni jednotlivých podniků v rámci klastru.
8. Příslušné orgány, které sdružují podniky do klastřů, by měly zajistit, aby podmínky a praktické aspekty sdružování do klastřů odpovídaly rizikům praní peněz a financování terorismu spojovaným s podniky v tomto klastru. Příslušné orgány by obvykle neměly sdružovat do klastřů skupiny, nýbrž by měly podniky patřící do stejné finanční skupiny považovat za jeden „hodnocený subjekt“.
9. Jestliže příslušné orgány vědí nebo se důvodně domnívají, že se riziko spojované s některým podnikem v klastru výrazně liší od rizika spojovaného s ostatními podniky v příslušném klastru, například proto, že skutečnými majiteli podniku jsou ve skutečnosti osoby, jejichž bezúhonnost je sporná, nebo proto, že rámec vnitřní kontroly podniku je nedostatečný, měl by příslušný orgán dotýčný podnik z příslušného klastru vyloučit a posoudit tento podnik individuálně nebo v rámci klastru tvořeného podniky s podobnou mírou rizika.

Proporcionalita

10. Příslušné orgány by měly při výkonu dohledu nad hodnocenými subjekty pro účely boje proti praní peněz a financování terorismu postupovat přiměřeně. Rozsah požadovaných informací a četnost a intenzita dohledu a dialogu s podnikem by měly zohledňovat povahu a velikost podniku a být úměrné zjištěnému riziku praní peněz a financování terorismu.

11. Příslušné orgány by měly vzít na vědomí, že velikost nebo systémová významnost podniku nemusí samy o sobě vypovídat o míře, do jaké je podnik vystaven riziku praní peněz a financování terorismu; malé podniky, které nejsou systémově významné, mohou i tak představovat vysoké riziko praní peněz a financování terorismu.

Spolupráce s jinými příslušnými orgány

12. Příslušné orgány by v souladu s vnitrostátními předpisy měly spolupracovat a vyměňovat si neprodleně všechny relevantní informace, aby bylo možné zajistit účinný dohled nad hodnocenými subjekty v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu. Jestliže hodnocené subjekty vykonávají přeshraniční činnost, měla by se spolupráce rozšířit na příslušné orgány dalších členských států a případně i na příslušné orgány třetích zemí.
13. Příslušné orgány by měly používat všechna opatření a nástroje, které mají v oblasti spolupráce a koordinace k dispozici, včetně opatření a nástrojů využívaných členskými státy podle čl. 48 odst. 4, čl. 48 odst. 5 a článku 49 směrnice (EU) 2015/849.

Krok 1: Identifikace rizikových faktorů souvisejících s rizikem praní peněz a financování terorismu

Obecné úvahy

14. Při použití modelu dohledu založeného na posouzení rizik by příslušné orgány měly nejprve identifikovat rizikové faktory, které ovlivní rizika praní peněz a financování terorismu, jimž je hodnocený subjekt vystaven.
15. Rozsah a druh zjišťovaných informací by měl být úměrný povaze a rozsahu obchodní činnosti hodnoceného subjektu. Mělo by se rovněž přihlížet k rizikovému profilu stanovenému na základě případného předchozího posouzení rizik a k prostředí, ve kterém hodnocený subjekt působí, jako je povaha odvětví, do kterého hodnocený subjekt patří. Příslušné orgány by měly zvážit, zda stanoví, jaké informace budou vždy vyžadovat, vyžadovat obdobné informace od srovnatelných hodnocených subjektů a uvážit, v návaznosti na získání kterého druhu informací bude vhodné požadovat další rozsáhlejší a podrobnější údaje.
16. Při identifikaci rizikových faktorů souvisejících s rizikem praní peněz a financování terorismu by příslušné orgány měly vycházet ze společných obecných pokynů podle článku 17 a čl. 18 odst. 4 směrnice (EU) 2015/849 k zjednodušené a zesílené hloubkové kontrole klienta a k faktorům, které by úvěrové a finanční instituce měly zohlednit při posuzování rizika praní peněz a financování terorismu v souvislosti s individuálními obchodními vztahy a příležitostnými transakcemi.

Zdroje informací

17. Je-li to možné, měly by příslušné orgány rizikové faktory identifikovat na základě informací z různých zdrojů. Příslušné orgány by měly určit druh a počet těchto zdrojů s ohledem na míru rizika. Příslušné orgány by měly zajistit, aby měly přístup k vhodným zdrojům informací a v případě potřeby učinit opatření ke zlepšení dostupných zdrojů.
18. Příslušné orgány by měly vždy zohlednit:
 - nadnárodní posouzení rizik prováděné Evropskou komisí,
 - stanovisko evropských orgánů dohledu k riziku praní peněz a financování terorismu v souvislosti s finančním trhem,
 - informace od národní vlády, popřípadě cizích vlád, jako je vnitrostátní posouzení rizik,
 - informace od orgánů dohledu, například doporučení a příslušná zjištění vyplývající z výkonu dohledu, jako jsou protokoly, informace shromážděné v rámci zmocnění, udělení licence nebo jednotného pasu, návštěvy na místě, kontroly mimo místo a donucovací opatření.

Jsou-li relevantní informace v držení jiných příslušných orgánů v daném státě nebo v zahraničí, měly by příslušné orgány učinit kroky s cílem zajistit možnost výměny těchto informací a jejich sdílení bez zbytečného prodlení. Uvedené se vztahuje také na informace v držení Evropské centrální banky v rámci jednotného mechanismu dohledu,

- akty v přenesené pravomoci přijaté Evropskou komisí podle čl. 9 odst. 2 směrnice (EU) 2015/849 a
- informace od finančních zpravodajských jednotek (FIU) a donucovacích orgánů, jako jsou zprávy o hrozbách, výstrahy a typologie.

19. Příslušné orgány mohou zvážit následující další zdroje:

- informace od odvětvových organizací, například typologie a informace o nově vznikajících rizicích,
- informace od občanské společnosti, například indexy vnímání korupce,
- informace od mezinárodních normalizačních orgánů, například vzájemná hodnocení režimů boje proti praní peněz a financování terorismu, režimů boje proti korupci a daňových režimů v jednotlivých zemích,
- veřejné zdroje informací, například zprávy v tisku,
- informace od komerčních organizací, například zprávy o rizicích a zpravodajské zprávy a
- informace od akademických institucí.

Domácí rizikové faktory

20. Příslušné orgány by měly mít odpovídající znalosti, informace a chápání rizik praní peněz a financování terorismu zjištěných na vnitrostátní úrovni, aby mohly identifikovat rizikové faktory související s rizikem praní peněz a financování terorismu, které jsou spojeny s domácí finanční činností hodnocených subjektů.

21. V rámci toho a na základě zdrojů popsaných v odstavcích 17 až 19 by příslušné orgány měly mimo jiné znát:

- druh a rozsah praní peněz souvisejícího s predikativními trestnými činy páchanými v dané zemi,
- rozsah praní výnosů z predikativních trestných činů spáchaných v zahraničí,
- rozsah a úroveň podpory teroristické činnosti a teroristických skupin v dané zemi,
- relevantní typologie praní peněz a financování terorismu určené finanční zpravodajskou jednotkou a jinými veřejnými orgány nebo soukromými subjekty.

Zahraniční rizikové faktory

22. Jestliže hodnocený subjekt udržuje významné vazby s dalšími členskými státy nebo třetími zeměmi a hodnocený subjekt je tak vystaven rizikům praní peněz a financování terorismu souvisejícím s těmito dalšími zeměmi, měly by příslušné orgány tato rizika identifikovat. Významné vazby jsou vazby, kdy:

- podnik udržuje významné obchodní vztahy s protistranami usazenými v jiných členských státech nebo třetích zemích;

- podnik je součástí finanční skupiny usazené v jiném členském státě nebo třetí zemi;
 - skuteční majitelé podniku sídlí v jiném členském státě nebo třetí zemi; a
 - podnik má jiné relevantní vazby na jiný členský stát nebo třetí zemi, které způsobují, že je vystaven riziku praní peněz a financování terorismu spojenému s touto zemí.
23. Příslušné orgány by měly učinit přiměřená opatření umožňující získat odpovídající znalost rizik praní peněz a financování terorismu, která jsou spojovaná s těmito členskými státy nebo třetími zeměmi a která mohou ovlivnit činnost vykonávanou hodnocenými subjekty, získat dostačující informace o těchto rizicích a porozumět jim. Za tímto účelem by příslušné orgány měly identifikovat rizikové faktory v rozsahu uvedeném v odstavcích 20 až 21 pro každý z dotyčných členských států či třetích zemí.
24. Při určování třetích zemí, které mají ve svých vnitrostátních režimech pro boj proti praní peněz a financování terorismu strategické nedostatky představující významnou hrozbu pro finanční systém Evropské unie, by příslušné orgány měly zohlednit akty v přenesené pravomoci přijaté Evropskou komisí podle čl. 9 odst. 2 směrnice (EU) 2015/849 i veřejná prohlášení vydaná relevantními mezinárodními normalizačními orgány, včetně Finančního akčního výboru (FATF), MoneyVal nebo jiných regionálních orgánů ve stylu FATF.

Sektorové rizikové faktory související s rizikem praní peněz a financování terorismu

25. Příslušné orgány by měly mít náležitě povědomí o rizikových faktorech, které jsou relevantní pro jednotlivé finanční sektory a subsektory, jako jsou úvěrové instituce, makléřské firmy, investiční podniky, platební instituce, instituce elektronických peněz, směnárny či pojišťovny poskytující životní pojištění. V rámci toho by příslušné orgány měly vědět, jak jsou jednotlivé subsektory organizovány, a měly by znát rizika spojovaná se společnými rysy, jako je druh nabízených produktů a služeb, používané distribuční kanály a druh zákazníků, jimž jsou služby poskytovány.
26. Příslušné orgány by měly svoji znalost rizikových faktorů v jednotlivých sektorech a subsektorech opřít o obecný přehled založený na všech informacích získaných od podniků v určitém finančním sektoru nebo subsektoru, které se týkají rizik praní peněz a financování terorismu, jemuž jsou vystaveny. Příslušné orgány mohou následně určit společné rysy v jednotlivých finančních subsektorech a ve finančním sektoru jako celku.

Informace o rizikových faktorech souvisejících s rizikem praní peněz a financování terorismu na úrovni hodnoceného subjektu

27. Příslušné orgány by měly shromáždit dostatečné, relevantní a spolehlivé informace, které jim umožní získat celkovou znalost následujících faktorů vztahujících se k hodnocenému subjektu:
- rizikové faktory související s inherentním rizikem praní peněz a financování terorismu a
 - faktory, které zmírňují inherentní riziko praní peněz a financování terorismu.

28. Je-li hodnoceným subjektem podnik, měly by příslušné orgány za tímto účelem získat mimo jiné následující informace:
- vlastnická struktura a struktura podniku, s přihlédnutím k tomu, zda je hodnoceným subjektem mezinárodní, zahraniční nebo tuzemská instituce, mateřská společnost, dceřiná společnost, pobočka nebo jiný druh podniku, a úroveň složitosti a transparentnosti organizace a struktury,
 - pověst a bezúhonnost vrcholového vedení podniku, členů řídicího orgánu a významných akcionářů,
 - povaha a složitost produktů a poskytovaných služeb a vykonávaných činností a prováděných transakcí,
 - používané distribuční kanály, včetně bezplatného poskytování služeb a používání agentů a zprostředkovatelů,
 - druhy zákazníků, jimž jsou poskytovány služby,
 - zeměpisná oblast obchodní činnosti, zejména v případě, že je vykonávána ve vysoce rizikových třetích zemích³, popřípadě země původu či usazení významné části zákazníků hodnoceného subjektu,
 - kvalita mechanismů řídicího a kontrolního systému a struktur, včetně přiměřenosti a účinnosti funkce vnitřního auditu a funkce zajišťování souladu s předpisy, úrovně dodržování právních a regulačních požadavků v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a účinnosti zásad a postupů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, jsou-li tyto zásady a postupy již známy,
 - převládající „korporátní kultura“, zejména pak „kultura dodržování předpisů“ a kultura transparentnosti a důvěry ve vztazích s příslušnými orgány,
 - jiné obezřetnostní a obecné aspekty, jako je počet let působení, přiměřenost likvidity či kapitálová přiměřenost.
29. Tyto údaje mohou pocházet z výkonu celkového obezřetnostního dohledu a/nebo dohledu nad chováním a případně zohledňovat obezřetnostní informace získané v souvislosti s jednotným mechanismem dohledu⁴. Může však být vhodné tyto údaje shromáždit zvlášť zejména tehdy, pokud ještě nejsou uvedeny v záznamech příslušných orgánů.
30. Jsou-li hodnoceným subjektem klastry jednotlivých podniků, měly by příslušné orgány na základě faktorů uvedených v odstavci 27 identifikovat relevantní faktory charakterizující klastr jako celek. Mělo by to příslušným orgánům umožnit odůvodnit rozhodnutí týkající se rizikového profilu, který klastru přidělí. Příslušné orgány by rovněž měly zohlednit výsledky předchozích opatření orgánů dohledu vztahujících se k podnikům, které jsou součástí klastru.

³ Informace o faktorech, které by měly být zohledněny při posuzování rizika praní peněz a financování terorismu spojeného s jurisdikcemi, viz společné obecné pokyny podle článku 17 a čl. 18 odst. 4 směrnice (EU) 2015/849 k zjednodušené a zesílené hloubkové kontrole klienta, a k faktorům, které by úvěrové a finanční instituce měly zohlednit při posuzování rizika praní peněz a financování terorismu v souvislosti s individuálními obchodními vztahy a příležitostnými transakcemi.

⁴ Viz článek 6 nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi (Úř. věst. L 287, 29.10.2013, s. 63).

Krok 2: Posouzení rizik

31. Příslušné orgány by měly k rizikovým faktorům souvisejícím s rizikem praní peněz a financování terorismu, které identifikovaly v prvním kroku a které společně budou základem pro posouzení rizik hodnoceného subjektu, přistupovat uceleně.
32. V rámci toho by příslušné orgány měly posoudit, do jaké míry ovlivňují inherentní rizikové faktory identifikované v prvním kroku hodnocený subjekt a do jaké míry jsou systémy a kontroly v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, které hodnocený subjekt zavedl, vhodné k účinnému zmírnění rizik praní peněz a financování terorismu, jimž je hodnocený subjekt vystaven. Systémy a kontroly v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu zahrnují přinejmenším systémy a kontroly uvedené v čl. 8 odst. 4 směrnice (EU) 2015/849, určité charakteristiky produktů omezující vystavení riziku praní peněz a financování terorismu i širší mechanismy řídicího a kontrolního systému a procesy řízení rizik, včetně celkové kultury řízení rizik.

Vážení inherentních rizikových faktorů a faktorů zmírňujících rizika

33. Příslušné orgány se mohou rozhodnout vážit rizikové faktory a faktory zmírňující rizika odlišně v závislosti na jejich relativní důležitosti.
34. Při vážení inherentních rizikových faktorů a faktorů zmírňujících rizika by příslušné orgány měly informovaně posoudit relevantnost jednotlivých faktorů ve vztahu ke konkrétnímu hodnocenému subjektu. Váha přiřazená jednotlivým faktorům se může u jednotlivých hodnocených subjektů lišit, avšak příslušné orgány by měly pro podobné hodnocené subjekty použít podobné faktory.
35. Příslušné orgány by měly zajistit, aby vážení nebylo nepřiměřeně ovlivněno pouze jedním faktorem a aby se řádně přihlíželo k faktorům, které směrnice (EU) 2015/849 nebo vnitrostátní předpisy určují jako faktory, které vždy představují vysoké riziko praní peněz či financování terorismu.
36. Podstatným nedostatkům s potenciálem vážně ovlivnit účinnost preventivních opatření v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu by měla být při posuzování přiřazena vyšší váha než průměrným nebo menším nedostatkům.

Rizikové profily a kategorie hodnocených subjektů

37. Na základě kombinace posouzení míry inherentního rizika a účinku faktorů zmírňujících míru inherentního rizika by mělo dojít k přidělení celkového rizikového profilu hodnoceného subjektu, což umožní srovnání hodnocených subjektů a přijetí informovaného rozhodnutí o opatření prováděném v třetím kroku. Příslušné orgány by měly na základě svého odborného úsudku ověřit výsledky celkového posouzení rizik a v případě potřeby ho upravit.
38. Příslušné orgány by měly určit nejvhodnější způsob rozdělení rizikových profilů hodnocených subjektů do kategorií; přestože řada příslušných orgánů řadí hodnocené subjekty do kategorií

vysoké, středně vysoké či nízké riziko, je možné i jiné dělení, například vysoké, středně vysoké, středně nízké a nízké riziko.

39. Příslušné orgány by měly zvážit, zda budou hodnocené subjekty informovat o tom, do jaké kategorie byly zařazeny, a o důvodech zařazení do určité kategorie.
40. Příslušné orgány by měly vzít na vědomí, že zařazení hodnocených subjektů do určité kategorie pro účely posuzování rizika praní peněz a financování terorismu se může lišit od kategorií používaných u stejných hodnocených subjektů pro účely posuzování širšího rizika chování či obezřetnostního rizika.

Krok 3: Dohled

41. Posuzování rizik by mělo být základem pro vytvoření strategie dohledu pro jednotlivé hodnocené subjekty a pro sektor, nad kterým je prováděn dohled, jako celek.

Individuální plány dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu

42. Příslušné orgány by měly pro každý hodnocený subjekt vyhradit určité zdroje dohledu způsobem, který je úměrný rizikovému profilu dotyčného hodnoceného subjektu.
43. Příslušné orgány mohou svůj přístup upravit například následujícími způsoby:
- upravit povahu dohledu, například tím, že upraví poměr mezi dohledem prováděným mimo danou lokalitu a přímo na místě. Příslušné orgány by měly vzít na vědomí, že dohled prováděný mimo danou lokalitu je v situacích s vyšším rizikem sám o sobě pravděpodobně nedostatečný,
 - upravit zaměření dohledu, například zaměřením na řízení rizik spojovaných s určitými produkty nebo službami či na konkrétní aspekty procesů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, například identifikaci klientů, posuzování rizik, průběžné monitorování a předkládání zpráv,
 - upravit četnost dohledu, například tak, aby byly klíčové ukazatele sledovány méně často v případech, kdy jsou rizika omezená, a
 - upravit intenzitu a důkladnost dohledu, například tak, aby se podle míry rizika určil rozsah kontrol evidence klientů, testování vzorků transakcí a nahlášených podezřelých transakcí přímo na místě. Příslušné orgány by rovněž měly vzít na vědomí, že kontrola prováděná pouze na základě hodnocení zásad a postupů, namísto kontroly jejich provádění, je v situacích s vyšším rizikem sama o sobě pravděpodobně nedostatečná.
44. Příslušné orgány by měly zajistit, aby byl u hodnocených subjektů s vyššími riziky praní peněz a financování terorismu prováděn častější a důkladnější dohled. To platí i v případech, kdy byly podniky pro účely posuzování rizik zařazeny do určitého klastru.
45. Příslušné orgány by si měly uvědomit, že podniky vystavené vysoké míře rizika praní peněz a financování terorismu nemusí být systémově významné. Při určování nejvhodnějšího opatření dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu by se tudíž příslušné orgány neměly spoléhat pouze na posuzování obezřetnostních rizik či rizik chování a neměly by uvažovat pouze systémově významné podniky. Příslušné orgány by měly vzít na vědomí, že nemusí být vhodné pro účely dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu činit závěry na základě míry obezřetnostního rizika nebo rizika chování, ať už je vysoké nebo nízké.
46. Je-li při provádění dohledu přímo na místě nebo mimo danou lokalitu zjištěno nové riziko, měly by příslušné orgány reagovat náležitým způsobem a včas. Mohou například upravit původní plán dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu tak, aby lépe odrážel rizika praní peněz a financování terorismu, jimž jsou hodnocené subjekty vystaveny. Příslušné orgány by měly odpovídajícím způsobem zdokumentovat veškeré změny plánu dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.

Celkový plán dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu

47. Příslušné orgány by měly na základě posouzení rizik vztahujících se k hodnoceným subjektům i na základě širšího chápání rizik praní peněz a financování terorismu, kterým je sektor vystaven, posoudit, do jaké míry to ohrožuje jejich cíle, a vyhradit na dohled v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu odpovídající zdroje. Příslušné orgány by měly následně určit celkovou strategii dohledu.
48. Příslušné orgány by měly zajistit, aby byly k dispozici dostatečné zdroje k provádění strategie dohledu pro všechny povinné osoby.
49. S cílem zajistit rovnováhu mezi všemi individuálními plány dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, které byly stanoveny v souladu s předchozími odstavci, by příslušné orgány měly tyto individuální plány koordinovat v rámci celkového plánu dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, který by měl být v souladu s celkovými zjištěným riziky praní peněz a financování terorismu.

Odborná příprava

50. Příslušné orgány by měly zajistit, aby pracovníci, kteří nesou přímou nebo nepřímou odpovědnost za oblast boje proti praní peněz a financování terorismu, byli patřičně seznámeni s platným právním a regulačním rámcem pro boj proti praní peněz a financování terorismu a aby tomuto rámci rozuměli a byli vhodným způsobem kvalifikováni a proškoleni tak, aby dokázali využívat zdravý úsudek.
51. V rámci toho by příslušné orgány měly svoje pracovníky vykonávající dohled proškolit v praktickém uplatňování svého modelu dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu tak, aby pracovníci vykonávající dohled dokázali dohled založený na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu vykonávat účinně a důsledně. Příslušné orgány by měly mimo jiné zajistit, aby pracovníci vykonávající dohled:
 - rozuměli tomu, do jaké míry může hodnocený subjekt při posuzování a zmírňování rizik praní peněz a financování terorismu postupovat podle vlastního uvážení,
 - dokázali posoudit kvalitu posuzování rizik, které hodnocený subjekt provádí a
 - dokázali posoudit vhodnost, přiměřenost a účinnost zásad a postupů hodnoceného subjektu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a vhodnost, přiměřenost a účinnost širších mechanismů řídicího a kontrolního systému a vnitřních kontrol s ohledem na vlastní posouzení rizik prováděné hodnoceným subjektem.
52. Odborná příprava by měla být přizpůsobena povinností příslušných pracovníků v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a může zahrnovat vzdělávací kurzy, nábor a „učení se praxí“. Pro příslušné orgány může být rovněž přínosem sdílení znalostí mezi příslušnými orgány a s dalšími relevantními orgány v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.

53. Příslušné orgány by měly zajistit, aby byly odborné znalosti pracovníků v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu aktuální a relevantní a aby zahrnovaly povědomí o nově vznikajících rizicích.

Krok 4: Monitorování a následná opatření

Aktualizace posouzení rizik a plánu opatření v oblasti dohledu (kroky 1, 2 a 3)

54. Vzhledem k tomu, že dohled založený na posouzení rizik není jednorázovou aktivitou, nýbrž průběžným a cyklickým procesem, měly by být informace, ze kterých posouzení rizik vychází, pravidelně a ad hoc přezkoumány a podle potřeby aktualizovány.

Pravidelné přezkumy

55. Příslušné orgány by měly provádět pravidelné přezkumy svého posouzení rizik tak, aby posouzení rizik bylo aktuální a relevantní.
56. Harmonogram každého přezkumu by měl být úměrný riziku praní peněz a financování terorismu spojovanému s dotčným hodnoceným subjektem. U vysoce rizikových hodnocených subjektů nebo u hodnocených subjektů, které čelí častým změnám ve své činnosti a působí v rychle se měnícím prostředí, by přezkumy měly probíhat častěji.

Ad hoc přezkumy

57. Ad hoc přezkumy rizikových faktorů, posouzení rizik a podle potřeby i plánů dohledu by měly probíhat po významných změnách ovlivňujících rizikový profil hodnoceného subjektu. Příkladem významných změn jsou:
- velké vnější události, které mění povahu rizik,
 - nově vznikající rizika praní peněz a financování terorismu,
 - zjištění získaná při dohledu prováděném mimo danou lokalitu a přímo na místě a případná následná korekční nebo nápravná opatření přijatá dotčným hodnoceným subjektem,
 - změny vlastníků kvalifikovaných účastí, členů představenstva nebo osob zastávajících klíčové funkce, fungování nebo organizace hodnoceného subjektu či zjištění nových informací vztahujících se k výše uvedenému a
 - jiné situace, kdy má příslušný orgán důvod se domnívat, že informace, ze kterých při posuzování rizik vycházel, již nadále nejsou relevantní nebo mají významné nedostatky.
58. Příslušné orgány by měly rovněž zvážit, zda změny ovlivňující jeden konkrétní hodnocený subjekt mohou ovlivnit jiné hodnocené subjekty, a měly by rovněž obnovit proces posuzování rizik jiných významně dotčených hodnocených subjektů.

Přezkum modelu dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu

59. Příslušné orgány by měly zajistit, že jsou jejich interní postupy, včetně metodiky používané při posuzování rizik praní peněz a financování terorismu, uplatňovány důsledně a účinně.

60. Jestliže příslušné orgány při přezkumu zjistí problémy s modelem dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, měly by učinit opatření s cílem tyto problémy vyřešit. V ideálním případě, aby bylo možné provádět srovnání v čase, by model neměl být v krátkém časovém rozmezí opakovaně měněn. Nehledě na to by však příslušné orgány měly v případě potřeby metodiku ihned upravit.

Pravidelné přezkumy

61. Příslušné orgány by měly pravidelně přezkoumávat, zda jejich model dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu přináší zamýšlený výsledek a zejména, zda jsou zdroje dohledu nadále úměrné zjištěným rizikům praní peněz a financování terorismu.
62. Při přezkumu přiměřenosti a účinnosti svého modelu dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu mohou příslušné orgány využít celou řadu nástrojů, včetně odborných znalostí, dotazníků pro sebehodnocení, testování vzorků výkonu dohledu, srovnání s novými informacemi, jako jsou zprávy a zpětná vazba od jiných příslušných nebo relevantních orgánů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, donucovacích orgánů a jiných vnitrostátních orgánů či dokumenty od relevantních evropských nebo mezinárodních organizací. Příslušné orgány by měly rovněž usilovat o to, aby se seznámily s mezinárodními osvědčenými postupy, a zvážit účast na relevantních mezinárodních a evropských fórech.
63. Při posuzování účinnosti jejich modelu dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu příslušným orgánům rovněž může pomoci měření dopadu dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu na úroveň dodržování předpisů a účinnosti kontrol uplatňovaných hodnocenými subjekty v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.

Ad hoc přezkumy

64. Kromě pravidelného přezkumu prováděného ve stanovených intervalech by příslušné orgány měly provádět přezkum, aktualizaci či změnu svého modelu dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, jestliže je přiměřenost či účinnost modelu zpochybněna událostmi, jako je:
- externí vyhodnocení modelu provedené například Finančním akčním výborem (FATF), výborem MoneyVal nebo v rámci externích auditů,
 - interní vyhodnocení modelu provedené například na základě analýzy nedostatků, zpráv vnitřního auditu, testování zajištění kvality a získaných zkušeností,
 - významné změny systému dohledu, jako je vytvoření nové sekce nebo výrazné zvýšení počtu pracovníků, změna členů představenstva nebo vedoucích pracovníků, či významné změny ve finančním sektoru,
 - významné změny právního či regulačního prostředí v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a
 - vznik nebo identifikace nových rizikových faktorů.

Organizační a procesní aspekty procesu přezkumu

65. Objektivní proces přezkumu by měl vycházet z jasných a transparentních interních postupů. Tyto postupy by neměly stanovovat jen to, kdy má k přezkumu dojít, ale také obsah a osoby odpovědné za proces přezkumu. Pokud jde o osoby odpovědné za proces přezkumu, může přezkum modelu dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu provádět buď tým příslušného orgánu, který předtím daný model vytvořil, nebo tým vnitřní kontroly kvality, vnitřního auditu nebo řízení rizik příslušného orgánu.
66. Kromě procesu interního přezkumu mohou příslušné orgány zvážit, zda pověří provedením objektivního vyhodnocení modelu externího odborníka nebo zda zajistí sladění s modely používanými jinými příslušnými orgány na vnitrostátní úrovni.

Vedení záznamů

67. Příslušné orgány by měly řádně zdokumentovat model dohledu založeného na posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, jeho provádění a následné přezkumy tak, aby dotyčná instituce měla povědomí o vývoji v této oblasti (pro účely dohledu), a rovněž by měly doložit výsledky, rozhodnutí a důvody, o které se tato rozhodnutí opírala, tak, aby bylo možné zajistit, aby opatření přijatá příslušnými orgány ve vztahu k různým hodnoceným subjektům byla soudržná a konzistentní.

Zpětná vazba a následná opatření

Odpovědnost

68. Vedoucí pracovníci příslušných orgánů by měli mít dostačující znalost rizik praní peněz a financování terorismu v sektoru a subsektorech, ve kterých vykonávají dohled, a měli by být pravidelně informováni o opatřeních dohledu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a jejich výsledcích. Důvodem je, aby mohli posoudit celkovou účinnost opatření prováděných hodnocenými subjekty za účelem snížení těchto rizik a aby mohli případně posoudit, zda je zapotřebí přezkoumat intenzitu a četnost dohledu a přidělení zdrojů dohledu.

Forma zpětné vazby

69. Zjištění vyplývající z posouzení rizik praní peněz a financování terorismu by měla být sdělena relevantním pracovníkům v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu působícím v příslušném orgánu.
70. Mohou rovněž sloužit jako vstupní informace při provádění obezřetnostního dohledu a dohledu nad chováním či být relevantní při posuzování rizik v daném sektoru či v dané zemi, při provádění změn politiky a v rámci spolupráce s dalšími příslušnými nebo relevantními orgány v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.

71. Příslušné orgány by měly stanovit vhodné způsoby poskytování zpětné vazby zúčastněným osobám, pokud jde o výsledky posuzování rizik a opatření dohledu, ať už přímo dotčeným hodnoceným subjektům nebo širšímu regulovanému sektoru, včetně obchodních a odborných sdružení. Míra podrobnosti sdělovaných informací, časový harmonogram a způsob poskytování této zpětné vazby se mohou lišit a budou zohledňovat zájmy příslušných orgánů a platná ustanovení o důvěrnosti informací.
72. Příkladem různých způsobů poskytování zpětné vazby hodnoceným subjektům jsou:
- pokyny orgánů dohledu,
 - dopisy zasílané jednotlivým hodnoceným subjektům nebo skupinám hodnocených subjektů,
 - bilaterální či multilaterální jednání,
 - oznámení o vynuovení předpisů a
 - proslovy.

Hlava III - Provádění

Provádění

73. Příslušné orgány by měly provádět tyto obecné pokyny tak, že je zohlední ve svých procesech a postupech dohledu do [jednoho roku od vydání těchto obecných pokynů].